

Datum

9 september 2024

Kenmerk

BBPZ/MvR/RvL/24-059

Aan

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de vaste Kamercommissie van J&V

Onderwerp

Commissiedebat Vreemdelingen- en asielbeleid

Geachte Kamerleden,

Geachte Kamerleden,

Op 12 september aanstaande debatteert u over Vreemdelingen- en asielbeleid. Aedes ziet dat de opvang van asielzoekers en het huisvesten van vergunninghouders efficiënter en goedkoper kan worden georganiseerd. Wij roepen om meer te investeren in huisvesting in plaats van op de korte termijn problemen oplossen middels nog meer (crisis)opvang. Zorg voor voldoende financiering en locaties om het versneld huisvesten van statushouders door woningcorporaties mogelijk te maken. En maak het delen van sociale huurwoningen door statushouders makkelijker.

Opvang van asielzoekers en huisvesting van statushouders kan goedkoper en efficiënter

Al jaren is de opvang overvol, blijft het een uitdaging voldoende opvang te realiseren en is het door het woningtekort ingewikkeld om statushouders op tijd te huisvesten. De opvang van asielzoekers en de huisvesting van statushouders kan goedkoper en efficiënter worden georganiseerd. Daar is daadkracht en goed bestuur voor nodig. Statushouders verblijven nu vaak te lang in de opvang terwijl ze eigenlijk allang gehuisvest hadden kunnen worden in een sociale huurwoning. Statushouders houden hiermee dure opvangplekken bezet, dat kost de Nederlandse staat honderden miljoenen per jaar. Gezamenlijke berekeningen van het COA en Aedes laten een mogelijke besparing van 500 – 600 miljoen euro per jaar zien, elk jaar opnieuw. Wij pleiten ervoor om die financiële middelen die nu naar opvangplekken voor statushouders gaan, te verschuiven naar huisvesting, bijvoorbeeld door de bouw van flexwoningen te subsidiëren.

Van (crisis)noodopvang naar structurele huisvesting

Sinds 2020 is de toename in opvangcapaciteit bijna uitsluitend middels (crisis)noodopvang gerealiseerd. (Crisis)noodopvang is veel duurder dan een sociale huurwoning, gemiddeld 50 tot 125 euro duurder per bed per dag. Veel van die (crisis)noodopvang zou niet nodig zijn als er een snellere uitstroom van statushouders op gang komt. Het geld dat vrijkomt kan geïnvesteerd kan worden in permanente opvanglocaties, sociale huisvesting en integratie van vluchtelingen. Het is dan wel nodig om de uitstroom van statushouders uit azc's tijdelijk te versnellen, om zo de 'prop' in het systeem weg te werken en afspraken te maken voor een structureel stabiele uitstroom.

Daarnaast moeten we afspraken maken om op de lange termijn een stabiele uitstroom te realiseren zodat corporaties hun bedrijfsvoering hier beter op kunnen inrichten. Het COA moet meer inzetten op structurele opvanglocaties. Om deze niet ongebruikt te laten staan in tijden van een lagere instroom kan het COA afspraken maken met corporaties over een flexibele schil van opvang en huisvesting.

Voorwaarden voor versnellen van huisvesting:

- Als de corporaties worden gevraagd te versnellen met de huisvesting van statushouders zou dat gepaard moeten gaan met harde afspraken over (extra) locatiecapaciteit, zodat de totale huisvestingscapaciteit intact blijft;
- Realloceer een deel van de besparing op de (crisis)noodopvang naar een extra bouwsubsidie voor industrieel en dus snel te bouwen woningen van circa 30.000 euro per woning;

- Laat een deel van de besparing toekomen aan de gemeenten, bijvoorbeeld voor korting op grond voor corporaties;
- Het grootste deel kan naar het COA voor extra reguliere opvangcapaciteit;
- Ga nog eens met de stofkam door locaties en panden van het RVB, daar zit veel potentie voor sociale woningbouw.

Corporaties lopen tegen hun grenzen aan, maak woning delen makkelijker

De toestroom van vluchtelingen is sinds 2020 weer toegenomen, van 17.600 in 2020 naar 46.500 in 2022. Dit is vergelijkbaar met de hoge instroom in 2015 ten tijde van de burgeroorlog in Syrië. De verwachting van het rijk en instellingen als UNCHR is ook dat die hoge toestroom blijft aanhouden. Bij ongewijzigd beleid betekent dit dat er meer statushouders zullen zijn die huisvesting nodig hebben. Dat blijkt ook, in 2020 was de taakstelling nog 12.000 statushouders, voor 2023 was die 38.800. Voor 2024 is de taakstelling 35.750, met een achterstand van ongeveer 10.500.

Die taakstelling wordt jaar op jaar niet gehaald en het huisvestingstempo door het jaar heen is afgenomen, van circa 2.800 per maand naar 2.300 per maand. Corporaties en gemeenten lopen tegen hun grenzen aan. Naast dat er snel meer woningen moeten komen moet de inzet van de woningvoorraad worden geoptimaliseerd. Veel statushouders zijn vaak alleenstaand, het is niet nodig die alleen te huisvesten in een eengezinswoning. Het moet daarom gebruikelijk worden 2 of meer statushouders in één woning te huisvesten als er geen kleinere woning voorhanden is.

Wat hierbij mogelijk is dat het COA, met de ervaring die COA heeft met het matchen van statushouders aan gemeenten, helpt met het matchen van groepjes statushouders aan woningen, die zo een woning kunnen delen. Vervolgens zal dit voor gemeenten en corporaties een gebruikelijke werkwijze moeten worden bij het huisvesten van alleenstaande statushouders als er geen eenpersoonswoning voorhanden is. Zij zullen moeten samenwerken om statushouders goed gezamenlijk te huisvesten in een grotere woning. Hier zal ook meer zorg en begeleiding nodig zijn dan gebruikelijk. Waar het Rijk bij kan helpen is hier meer richtbaarheid aan geven door een campagne en het stimuleren met een subsidie, bijvoorbeeld voor een extra badkamer.

Voor vragen over bovenstaande kunt u contact opnemen met Richard Bos via r.bos@aedes.nl of op telefoonnummer 06 51 92 60 72.

Met vriendelijke groet
Aedes vereniging van woningcorporaties

Martin van Rijn
Voorzitter

Mocht u vragen hebben of nadere informatie willen, neemt u dan gerust contact op met mijn collega Richard Bos, via r.bos@aedes.nl of op 06-51926072.

Met vriendelijke groet
Aedes vereniging van woningcorporaties

Martin van Rijn
Voorzitter